

дних повноважень і закрити справу про адміністративне правопорушення; 4) змінити захід стягнення в межах, передбачених нормативним актом про відповідальність за адміністративне правопорушення, з тим, однак, щоб стягнення не було посилено [3]. Фактично вказана норма дублює положення ст. 293 КУпАП, яка регламентує повноваження органу (посадової особи) при розгляді скарги на постанову по справі про адміністративне правопорушення та наділяє його правом прийняти відповідні рішення. Слід підтримати позицію О.В. Бударного, який зазначає, що вказані зміни до адміністративного процесуального законодавства, з одного боку, наділяють суди чіткими та зрозумілими повноваженнями при перегляді рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах, пов'язаних з притягненням до адміністративної відповідальності та наділяють суд ефективними інструментами поновлення порушених прав приватних осіб у подібних справах, але, з іншого боку, застосовуючи такий спосіб захисту прав, адміністративний суд суттєво виходить за межі своєї юрисдикції, адже тим самим він фактично розглядає саму справу про адміністративне правопорушення, хоча і ч. 2 ст. 19 КАСУ передбачає виключення із правила про невтручання адміністративного суду у справі про накладення адміністративних стягнень [8, с. 262].

Слід зазначити, що такі зміни в КАСУ є позитивними з огляду на наділення адміністративного суду повноваженнями щодо зміни постанови у справі про адміністративне правопорушення, що в цілому спростить процедуру оскарження даних постанов та найвищому судовому рівні дасть можливість встановити істину у справі, що в свою чергу буде сприяти зменшенню випадків апеляційного оскарження даних постанов.

1. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07.12.1984 №8073-Х. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
3. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів». *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст. 436.
4. Довідка Вищого адміністративного суду України про результати вивчення та узагальнення практики розгляду справ за позовами фізичних осіб із приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності від 29.01.2010. URL: <http://www.vasu.gov.ua/sudovapraktika/uzagalnennya/adminvidpovid/> (дата звернення: 17.02.2019).
5. Постанова Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області у справі № 344/14018/16-а від 19.12.2016 / Єдиний державний реєстр судових рішень. 2016. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/63506896> (дата звернення: 17.02.2019).
6. Рішення Європейського суду з прав людини у справі № 3276/10 «Шмушкович проти України» від 14.11.2013. *Офіційний вісник України*. 2014. № 54. С. 360.
7. Постанова Хмельницького міськрайонного суду Хмельницької області у справі № 686/11550/16-а від 13.07.2016 / Єдиний державний реєстр судових рішень. 2016. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/59003157> (дата звернення: 17.02.2019).
8. Бударний О.В. Проблемні питання оскарження рішень, дій або бездіяльності органів і посадових осіб Національної поліції у зв'язку з розглядом ними справ про адміністративні правопорушення. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2017. Вип. 34. С. 261–267.

Логвиненко Борис Олексійович
завідувач кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичного наук, доцент

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ЯК ЗАГАЛЬНИЙ ОBOB'ЯЗОК СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ

Сьогодні в Україні можна спостерігати процеси реформ, що відбуваються у ключових складових суспільного життя. Однією з таких складових є сфера охорони здоров'я. Це обумовлено тим, що чинна система охорони здоров'я не відповідає сучасним вимогам і не здатна належно забезпечити право кожного на охорону здоров'я та суміжні із ним права, гарантовані статтею 49 Конституції України [1].

На превеликий жаль, питанням, що стосуються належного забезпечення права на охорону здоров'я та медичне страхування, приділяється недостатньо уваги. Зокрема, це безпосередньо пов'язано із тим, що сфера охорони здоров'я традиційно уявляється відокремленою від інших життєво важливих для держави напрямків. Зауважимо, що відповідно до

Концепції реформування фінансування системи охорони здоров'я, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 1013-р «Про схвалення Концепції реформи фінансування охорони здоров'я», реформа системи охорони здоров'я має передбачати кардинальні якісні зміни всіх функцій системи охорони здоров'я – управління цією системою, забезпечення її відповідними ресурсами, фінансування та надання вироблених цією системою послуг. Разом з тим Всесвітня організація охорони здоров'я та інші міжнародні організації вважають основною функцією системи охорони здоров'я у будь-якій державі світу функцію фінансування. Адже відсутність у країні ефективної моделі фінансування системи охорони здоров'я означає відсутність у держави важелів для забезпечення ефективного управління нею та для поліпшення здоров'я населення, що є основною метою діяльності цієї системи; відсутність ефективного планування та використання її ресурсів; відсутність стимулів, які спонукали б підвищувати якість та ефективність медичної допомоги; відсутність прозорості, підзвітності та справедливості системи охорони здоров'я та відсутність надійного фінансового захисту громадян у разі хвороби. Тому реформа системи фінансування охорони здоров'я є одним з головних завдань плану пріоритетних дій Уряду на 2016 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 травня 2016 р. № 418, і має стати головним пусковим механізмом для започаткування комплексних реформ у цій життєво важливій сфері та забезпечити створення в Україні сучасної, гідної великої європейської держави медицини [2].

Розглядаючи важливість охорони здоров'я для національної безпеки держави, не можна оминати визначення поняття останнього. Так, національна безпека України являє собою захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз [3].

У свою чергу, національні інтереси України є життєво важливими інтересами людини, суспільства і держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет України, її прогресивний демократичний розвиток, а також безпечні умови життєдіяльності і добробут її громадян [3].

Слід погодись з тим, що здоров'я є надзвичайною і ключовою умовою добробуту громадян, а отже і умовою сталого економічного розвитку України. Натомість аналіз Закону України «Про національну безпеку України» свідчить про відсутність у його змісті питань, пов'язаних із охороною здоров'я громадян. Наведене, на нашу думку є суттєвим недоліком і потребує виправлення шляхом внесення відповідних змін і доповнень до тексту Закону.

Власна позиція підкріплюється тим, що відповідно до статті 12 Основ законодавства України про охорону здоров'я останню визначено одним із пріоритетних напрямів державної діяльності [4].

Наступним моментом є те, що статтею 3 «Принципи державної політики у сферах національної безпеки і оборони» Закону України «Про Національну безпеку України» до фундаментальних національних інтересів України серед іншого віднесено сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення [3]. Зауважимо, що такий сталий розвиток є неможливим без високого рівня суспільного (громадського) здоров'я.

Звернення до статті 4 «Основні принципи охорони здоров'я» Основ законодавства про охорону здоров'я, навпаки, визначає першим і найголовнішим принципом охорону здоров'я як пріоритетний напрям діяльності суспільства і держави, один з головних чинників виживання та розвитку народу України [3].

Вбачається, що законодавець просто «забув» включити медичні питання до вітчизняного законодавства про національну безпеку.

Маючи обґрунтовану позицію щодо важливості охорони здоров'я у забезпеченні національної безпеки, акцентуємо, що охорона здоров'я є загальним обов'язком суспільства і держави. Відповідне положення закріплено статтею 5 Основ законодавства України про охорону здоров'я і передбачає зобов'язання державних, громадських або інших органів, підприємств, установ, організацій, посадових осіб та громадян забезпечити пріоритетність охорони здоров'я у власній діяльності, не завдавати шкоди здоров'ю населення і окремих осіб, у межах своєї компетенції надавати допомогу хворим, особам з інвалідністю та потерпілим від нещасних випадків, сприяти працівникам органів і закладів охорони здоров'я в їх діяльності, а також виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством про охорону здоров'я [4].

Простий приклад із дестабілізуючим фактором епідеміологічної загрози внаслідок поширення захворюваності на кір в Україні є очевидним. Негативні наслідки поширюються не лише на медичну галузь, а й на освітню, економічну, міграційну та інші сфери.

Таким чином, можна дійти висновку, що важливість охорони здоров'я у забезпеченні національної безпеки не є сьогодні належно усвідомленою. Спільні зусилля громадськості

ті та органів публічної адміністрації щодо надання пріоритетності питанням охорони здоров'я мають покращити поточний стан справ та сприяти поліпшенню рівня національної безпеки України. Для цього мають бути внесені відповідні зміни і доповнення до чинного законодавства.

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Про схвалення Концепції реформи фінансування охорони здоров'я: розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 1013-р. *Урядовий кур'єр*. 2017. 27 січ. (№ 16).

3. Про Національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст. 241. С. 5.

4. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 4. Ст. 19.

Уварова Наталія Володимирівна

заступник начальника відділу
інформаційних систем
та захисту інформації управління
інформаційних технологій
Департаменту інформаційно-аналітичної
підтримки Національної поліції України,
доктор юридичних наук

**ДО ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ
У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ**

Роль громадськості в Україні стає дедалі більш значущою. Сьогодні неможливо уявити діяльність інститутів публічної адміністрації без активної участі населення. Одним із найважливіших засобів забезпечення законності є громадський контроль. Одразу наголосимо, що рівень і види заходів громадського контролю різняться залежно від сфери суспільних відносин, де його застосовують. Єдиного, законодавчо закріпленого підходу для реалізації громадського контролю в Україні сьогодні не існує. На нашу думку, вкрай важливо чітко визначити хто саме і на якій підставі має контролювати, а отже – впливати на діяльність суб'єкта владних повноважень. Приміром, участь представників громадськості при проведенні складної операції пацієнтові навряд чи позитивно впливатиме на діяльність медичних працівників, так як представники громади, мають як мінімум розумітися на медичних питаннях, а як максимум знати про особливості застосування того чи іншого клінічного протоколу. В інших сферах, так само, звичайної присутності представників населення може бути замало для належного проведення аналізу щодо ефективності її функціонування.

Повертаючись до проблеми ефективності громадського контролю у сфері національної безпеки України, зауважимо, що національна безпека України являє собою важливу складову суспільного життя, яка національна безпека України захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз [1].

Згідно зі статтею 10 «Громадський контроль» Закону України «Про національну безпеку України» громадяни України беруть участь у здійсненні цивільного контролю через громадські об'єднання, членами яких вони є, через депутатів місцевих рад, особисто шляхом звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або до державних органів у порядку, встановленому Конституцією України, Законом України «Про громадські об'єднання» та іншими законами України. Сфера громадського контролю може бути обмежена виключно Законом України «Про державну таємницю» [1].

Нагадаємо, що в узагальненому вигляді контроль може бути визначений як управлінський засіб, який дозволяє не лише спостерігати, а й здійснювати вплив для оптимізації діяльності контрольованого суб'єкта. Тобто головною є можливість здійснити вплив в ході такої діяльності.

Нижче розглянемо можливості громадських об'єднань, відповідно до вказаного вище Закону, щодо заходів цивільного контролю:

1) отримувати в установленому порядку від державних органів, зокрема від керівників складових сектору безпеки і оборони, інформацію з питань діяльності складових сектору безпеки і оборони, крім інформації з обмеженим доступом. В реальності багато державних інституцій відомчими нормативно-правовими актами створюють переліки інформації для